

Ewa WYKA
Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego
Collegium Maius
ewawyka@gmail.com

ÉVA VÁMOS (1950–2015)

Źródło: The Hungarian Museum of Science, Technology and Transport
<http://www.mmkm.hu/images/stories/utolso/VamosEva.jpg>

Streszczenie

Przedstawiony jest syntetyczny opis dokonań prof. dr hab. Évy Katalin Vámos (22 maja 1950 – 25 lipca 2015), historyka nauki, muzealnika nauki i techniki, wieloletniej dyrektor Węgierskiego Muzeum Nauki, Techniki i Transportu w Budapeszcie.

Słowa kluczowe: prof. dr Katalin Éva Vámos, historia nauki i techniki, Węgierskie Muzeum Nauki, Techniki i Transportu w Budapeszcie (MTESZ), *in memoriam*

Dnia 25 lipca 2015 roku zmarła dr hab. Éva Vámos, historyk nauki, muzealnik nauki i techniki, wieloletnia dyrektor Węgierskiego Muzeum Nauki, Techniki i Transportu w Budapeszcie.

Éva Vámos urodziła się 22 maja 1950 roku w Budapeszcie w inteligenckiej rodzinie: ojciec Endre Vámos był inżynierem, a matka Lilly (z domu Vigyázó) Vámos biochemikiem. Była absolwentką historii i filologii angielskiej Uniwersytetu im. Loranda Eötvösa

w Budapeszcie (1973). Po ukończeniu studiów podjęła pracę w Węgierskim Muzeum Nauki, Techniki i Transportu, z którym związana była przez całe życie zawodowe. Przez pięć lat była wicedyrektorem Muzeum, a od 1993 do 2004 roku pełniła funkcję dyrektora generalnego Muzeum, przejmując instytucję po wybitnym poprzedniku prof. Ferencu Szabadvárym – historyku chemii, autorze m.in. prac na temat historii chemii analitycznej.

Na Uniwersytecie Technologii i Ekonomii w Budapeszcie zdobyła stopień doktora z historii nauki i techniki i tamże w 2003 roku – stopień doktora habilitowanego; od tego czasu była również wykładowcą na Uniwersytecie Kaposvár.

Dr hab. Éva Vámos była członkiem licznych organizacji naukowych i społecznych, tak węgierskich, jak i międzynarodowych. Od 1984 roku pełniła funkcję sekretarza Komisji Historii Nauki i Techniki Federacji Towarzystw Naukowych i Technicznych (Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége Tudomány, MTESZ) na Węgrzech. Od 2008 roku była wiceprezesem tej federacji; przez 25 lat organizowała coroczne konferencje, wydając przez ostatnie 15 lat materiały pokonferencyjne. Od 2005 roku była prezesem Węgierskiego Towarzystwa Chemicznego, członkiem Sekcji Historii Chemii, a od 2008 roku wiceprezesem Komitetu Historii Nauki i Technologii Węgierskiej Akademii Nauk. Éva Vámos była bardzo dobrze znana w międzynarodowym środowisku historyków nauki. W 1981 roku była jedną z założycielek the Commission on Women in Science and Gender Studies (Women's Commission) of the Division of History of Science and Technology of the International Union of the History and Philosophy of Science and Technology (IUHPS/DHST). Pełniła też funkcję prezydenta lub wiceprezydenta tej komisji, a w kadencji 2005–2009 funkcję zastępcy sekretarza generalnego International Union of History and Philosophy of Science. W 2009 roku odpowiadała za organizację Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki i Techniki w Budapeszcie.

Muzealnicy pamiętać ją będą jako wysokiej klasy eksperta, promotora węgierskiej i europejskiej historii nauki i techniki, współzałożycielkę Middle European Union of Technical Museum, aktywnie uczestniczącą w pracach International Council of Museums, International Committee for the History of Technology. Była kuratorem 15 dużych wystaw na Węgrzech i za granicą (Wiedeń, Berlin, Buenos Aires).

Główne obszary Jej pracy naukowej obejmowały badania nad rolą kobiet w nauce i technice w Europie Środkowej oraz nad historią chemii na Węgrzech od XVIII wieku do współczesności – jest ona autorką 170 artykułów dotyczących powyższych zagadnień. Była również członkiem Rady Naukowej czasopisma naukowego „ANALECTA. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” wydawanego przez Instytut Historii Nauki im. J. i A. Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk.

Środowisko muzealników i historyków nauki traci wybitnego specjalistę, osobę, która całe życie poświęciła pracy na rzecz zachowania i badania dziedzictwa nauki i techniki.

Kto znał Évę Vámos osobiście, zapewne zapamiętał Jej inteligencję i szeroką wiedzę, kulturę osobistą i życzliwość.

BIBLIOGRAFIA

THE HUNGARIAN MUSEUM OF SCIENCE, TECHNOLOGY AND TRANSPORT

2015: In memoriam Vámos Éva. *The Hungarian Museum of Science, Technology and Transport*. Available online: <http://www.mmkm.hu/index.php/hu/hirek/464-in-memoriam-vamos-eva> (3.08.2015).

VÁMOS Éva

2003: Vámos, Éva. [In:] *The International Who's Who 2004*. Europa Publications. Psychology Press, p. 1722.

2008: Vámos, Éva Katalin. Notes on Contributors. [In:] Anita Kildebæk Nielsen, Soňa Štrbáňová (eds.) 2008. *Creating Networks in Chemistry: The Founding and Early History of Chemical Societies in Europe*. Cambridge: Royal Society of Chemistry, p. 356. Available online: <https://books.google.pl/books?id=7ft5HMcRHHEC&pg=PA356>.

VOGT Annette B.

2015: In memoriam Éva Vámos. *Women's Commission. Commission on Women and Gender Studies of the DHST*. Available online: <http://wsc.hypotheses.org/189> (8.08.2015).

ÉVA VÁMOS (1950–2015)**Abstract**

The article describes synthetically the achievements of Professor Katalin Éva Vámos, Habilitated Doctor (22 May 1950 – 25 July 2015), a historian of science, museologist of science and technology, a longtime director of the Hungarian Museum of Science, Technology and Transport in Budapest (MTESZ).

Keywords: Prof. dr. Katalin Éva Vámos, history of science and technology, the Hungarian Museum of Science, Technology and Transport in Budapest (MTESZ), *In memoriam*